

<p>En spørreundersøkelse om store rovdyr i Oppland og Buskerud i årene 1986 til 1988.</p>	<p>Rapportnr.:</p> <p>14/90</p>
	<p>Dato:</p> <p>15.11.1990</p>
<p>Forfatter(e):</p> <p>Bjørn Tore Bækken</p>	<p>Faggruppe:</p> <p>Vilt</p>
<p>Prosjektansvarlig(e):</p> <p>Geir Vagstein</p>	<p>Område Oppland og Buskerud</p>
<p>Finansiering:</p> <p>Miljøvernavdelingen/Direktoratet for naturforvaltning</p>	<p>Antall sider:</p> <p>21 + vedlegg</p>
<p>Emneord:</p> <p>Store rovdyr, forekomst, skader på husdyr</p>	<p>ISSN - nummer:</p> <p>0801 - 8367</p>
<p>Sammendrag:</p> <p>Rapporten presenterer resultater fra en spørreundersøkelse om forekomst av store rovdyr og skader på husdyr i Oppland og Buskerud i perioden 1986-88.</p> <p>Det skal være fast bestand av bjørn i Sør-Fron, Øyer, Ringerike, Flå og Nore og Uvdal, mens jerv skal finnes i Dovre, Lesja og Hol. Gaupe og kongeørn finnes i de fleste kommuner i Oppland og Buskerud, bortsett fra sørøstlige deler av begge fylker. Bortsett fra for bjørn er dette i rimelig samsvar med Fylkesmannens erfaring.</p> <p>Når det gjelder skader på husdyr fra 1986 til 1988 har det vært store skader av bjørn i Ringebu og Øyer, og av jerv i Lesja. Dette er Fylkesmannen godt kjent med. Det er også gitt svar om store skader forårsaket av gaupe og kongeørn i flere kommuner i Gudbrandsdalen og i Hallingdal, uten at Fylkesmannen har kunnet dokumentere dette.</p>	
<p>Referanse: Bækken, B. T. 1990. En spørreundersøkelse om store rovdyr i Oppland og Buskerud i årene 1986 til 1988. Fylkesmannen i Oppland Miljøvernavdelingen. Rapport nr. 14/90. 21 s. + vedlegg.</p>	

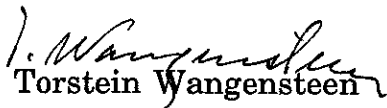

FORORD

Siden 1986 er fylkesmennene tillagt ansvaret for bestandsregistrering av store rovdyr, og kartlegging og dokumentasjon av skader disse forårsaker på husdyr. I årene 1986 til 1988 var Fylkesmannen i Hedmark ansvarlig for dette også i Oppland og Buskerud. Fra og med 1989 har vi i Buskerud og Oppland fått felles midler til dette arbeidet.

Rovviltkonsulent Bjørn Tore Bækken har stått for dette arbeidet i begge fylkene. Han har også utarbeidet denne rapporten som et ledd i arbeidet med å få en bedre kunnskap om situasjonen og utviklingen for en del av våre rovviltstammer.

Lillehammer, november 1990

Torstein Wangenstein
Fylkesmiljøvernssjef

Geir Vagstein
Viltforvalter

INNHOOLD

	Side
INNLEDNING	1
METODIKK	2
RESULTATER OG KOMMENTARER	5
<u>Bestandsvurdering</u>	5
Bjørn	5
Jerv	8
Ulv	10
Gaupe	10
Kongeørn	13
Rev	15
<u>Vurdering av skader på husdyr</u>	15
Bjørn	15
Jerv	16
Gaupe	17
Kongeørn	18
Rev	18
Hund	19
KONKLUSJON	20
VEDLEGG	
Vedlegg 1. Spørreskjema.	
Vedlegg 2-21. Tabeller.	
Vedlegg 22. Rapporter utarbeidet ved Miljøvernavdelingen.	

INNLEDNING

Formålsparagrafen i Lov om viltet sier at "viltet og viltets leveområder skal forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares". Videre sier loven at "alt vilt, herunder dets egg, reir og bo er fredet med mindre annet følger av lov eller vedtak med hjemmel i lov". Bjørn, jerv, ulv og kongeørn er totalfredet i Norge, mens for gaupe er det fastsatt jaktidsramme.

Inneværende jaktidsperiode er jakttiden for gaupe fastsatt fra 1. februar til 31. mars.

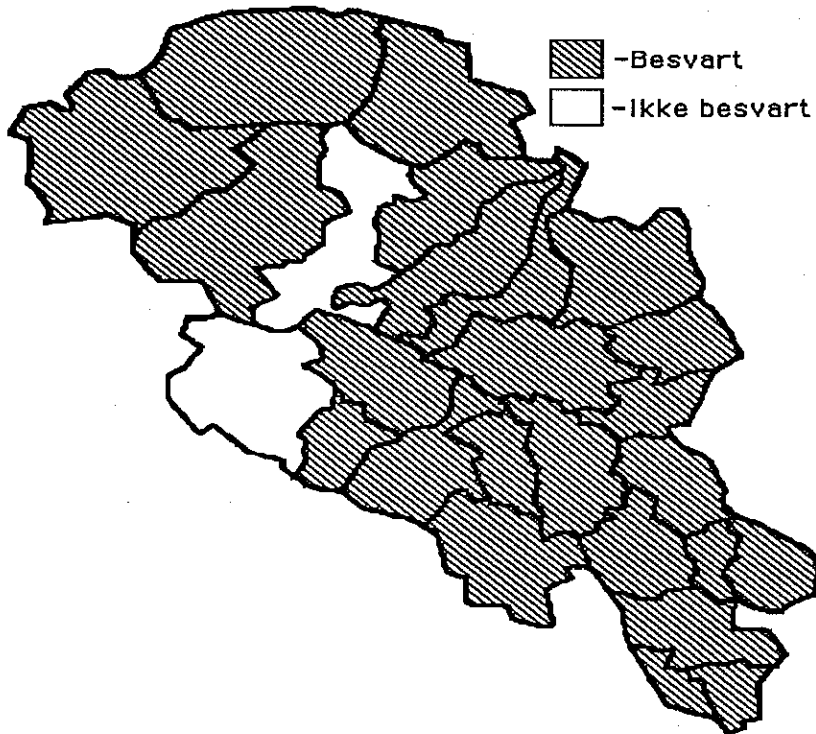
I forbindelse med rovdyrskader på husdyr oppstår det ofte konflikter mellom forvaltningsmyndigheter og næringsinteresser. For å kunne forvalte rovdirene etter lovens intensjoner, og samtidig forsøke å holde skadenivået lavest mulig kreves gode kunnskaper om rovdirenes utbredelse og bestandenes størrelse og sammensetning. Erfaring viser at en stor del av de meldingene som kommer inn om store rovdyr og som blir kontrollert i felt er feilmeldinger, og ukontrollerte eller udokumenterte meldinger er derfor dårlig egnet til bestandsestimater. En prøver derfor fra Fylkesmannen å følge opp meldinger med feltarbeid. Det er gjort årlige sporregistreringer etter jerv i Dovre-Rondane-området på 1980-tallet, men utover det er det ikke foretatt noen systematiske feltundersøkelser på store rovdyr i Oppland eller Buskerud de aller seneste år.

Denne spørreundersøkelsen er et ledd i arbeidet med å kartlegge utbredelsen og bestandsstørrelsen av store rovdyr i Oppland og Buskerud, og dekker perioden 1986-88. Den er ment å gi et uttrykk for oppfatningen av forekomst av store rovdyr og skader på husdyr hos viltneimnder og sau- og geitalslag, men uten at det fra vår side tas stilling til dette. Resultatene kan imidlertid gi et utgangspunkt for hvor det kan være aktuelt å gå inn med nærmere undersøkelser for å få tallfestet eventuelle rovdyrforekomster.

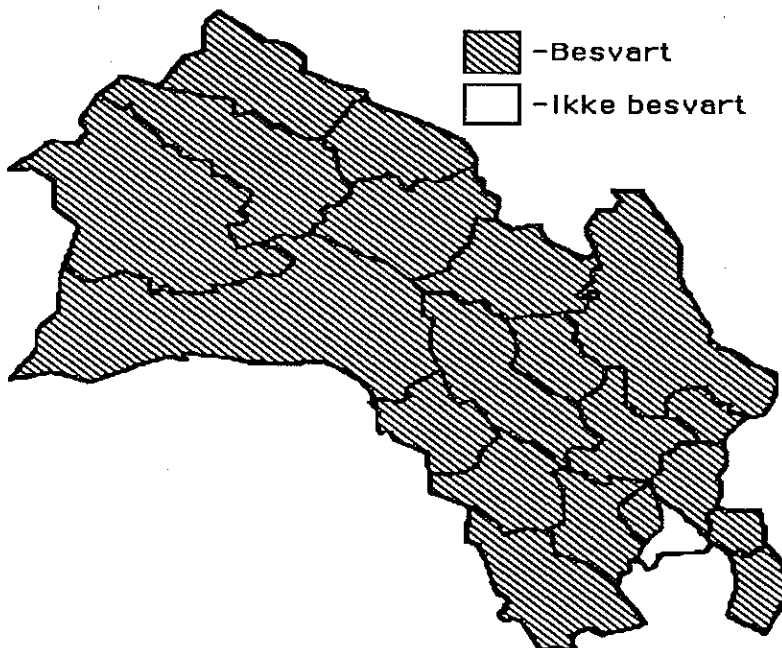
METODIKK

I juli 1989 ble et spørreskjema sendt ut til samtlige viltnemnder og sau- og geitalslag i Oppland og Buskerud (vedlegg 1), tilsammen 101 skjemaer. Det ble lagt ved adressert og frankert returkonvolutt. Pr. 1. mars 1990 hadde vi fått tilbake utfylt skjema fra 24 av 26 viltnemnder i Oppland (92%), og fra 20 av 21 viltnemnder i Buskerud (95%). For sau- og geitalslagene var svarandelen en del lavere, henholdsvis 26 av 35 i Oppland (74%) og 10 av 19 i Buskerud (53%). Samlet svarprosent fra viltnemnder og sau- og geitalslag var henholdsvis 94 og 67. Det ble purret én gang til viltnemndene, noe som innbrakte 3 nye svar, mens sau- og geitalslagene ikke ble purret. Figur 1 og 2 viser fordelingen av svar fra viltnemndene i de to fylkene, og tabell 1 viser hvilke sau- og geitalslag som har svart. Selv om svarprosenten for sau- og geitalslagene var lavere enn for viltnemndene er det mottatt svar fra de fleste rovdyraktuelle kommuner i begge fylker.

På spørsmål 2 i spørreskjemaet, om streifdyr eller fast bestand, har noen gitt svar selv om de på spørsmål 1 ikke har svart at de har hatt noen sikre observasjoner (vedlegg 2-9). Dette kan bero på at de også har vurdert observasjoner utenom perioden 1986-88 når de har svart på spørsmålet. I Lom og Skjåk i Oppland, og Lier i Buskerud har viltnemnd og sau- og geitalslag utvekslet noe opplysninger ved utfylling av skjemaet, men gitt uttrykk for at dette ikke har påvirket svarene i særlig grad. Bortsett fra dette synes det som om spørreskjemaene er besvart som tiltenkt fra vår side.

Figur 1. Kartskisse over hvilke viltneemder i Oppland som har besvart spørreundersøkelsen.

Figur 2. Kartskisse over hvilke viltneemder i Buskerud som har besvart spørreundersøkelsen.

Tabell 1. Sau- og geitlagslag i Oppland og Buskerud som har besvart spørreundersøkelsen. Der kommunenavnet er forskjellig fra navnet på sau- og geitlagslaget er dette satt i parentes.

OPPLAND	BUSKERUD
Austvang (Vang)	Flå
Biri (Gjøvik)	Gol
Dovre	Hemsedal
Etnedal	Hol
Fåberg (Lillehammer)	Krødsherad
Fåvang (Ringebu)	Modum
Heidal (Sel)	Nes
Kolbu (Østre Toten)	Numedal og Sandsvær (Rollag, Flesberg og Kongsberg)
Lesja	
Lesjaskog (Lesja)	Ringerike
Lom	Vats og Leveld (Ål)
Nord-Aurdal	
Nord-Fron	
Nordre Land	
Sel	
Skjåk	
Sør-Fron	
Toten III (Østre Toten)	
Tretten (Øyer)	
Vang	
Vågå	
Østre Gausdal (Gausdal)	
Østre Toten	
Øye (Vang)	
Øyer	
Øystre Slidre	

RESULTATER OG KOMMENTARER

I den følgende teksten er de viktigste resultatene presentert i samletabeller og figurer, supplert med kommentarer. En mer detaljert oversikt over svarfordelingen er presentert i tabellform i vedleggene 2 til 21.

I kommentarene til resultatene fra denne spørreundersøkelsen er det lagt mest vekt på de opplysningene som fylkesmannen har skaffet seg siden 1986, da fylkesmennene fikk ansvaret for å foreta bestandsregistreringer av store rovdyr, og i mindre grad på tidligere undersøkelser.

Bestandsvurdering.

Bjørn

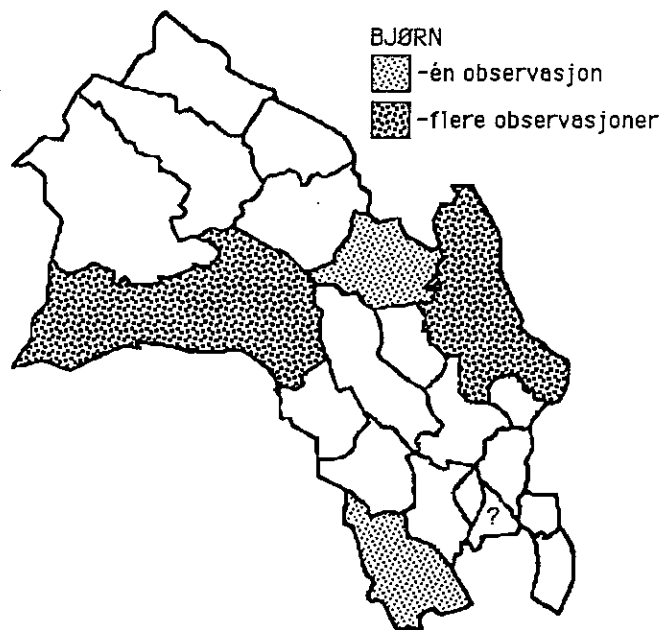
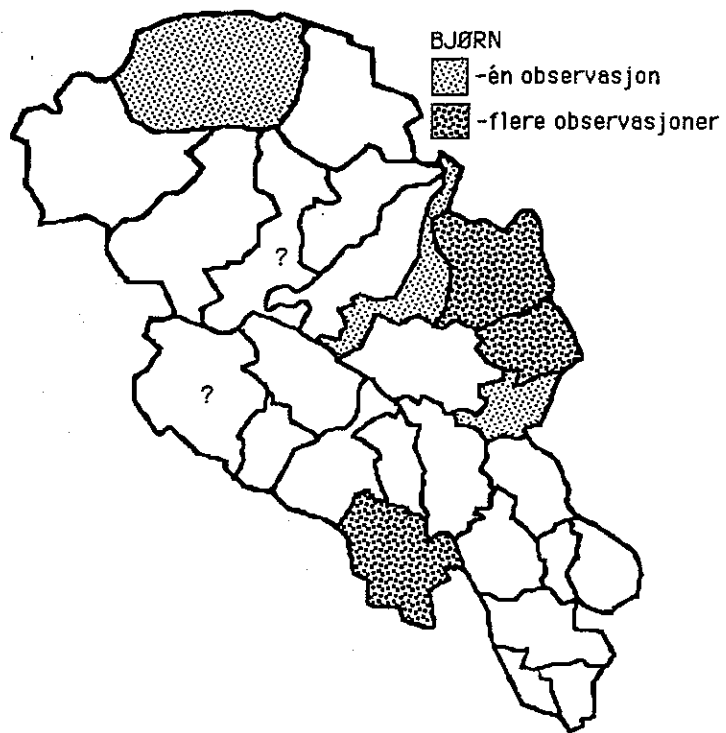
6 viltneemnder og 4 sau- og geitalslag i Oppland har oppgitt at de har hatt sikre observasjoner av bjørn i perioden 1986-88. Tallene for Buskerud er henholdsvis 4 og 3 (tab. 2). Figur 3 illustrerer fordelingen av svarene fra viltneemndene. De som har oppgitt flere sikre observasjoner er Ringeby, Øyer og Sør-Aurdal i Oppland, og Ringerike og Nore og Uvdal i Buskerud. I svarene fra saualslagene går stort sett de samme områdene igjen, Ringeby, Øyer og Sør-Fron i Oppland, mens det i Buskerud er oppgitt sikre observasjoner fra Flesberg kommune i Numedal (se vedlegg 2-5).

Øyer viltneemnd, og saualslag fra Sør-Fron og Øyer i Oppland har oppgitt at de har en fast bjørnebestand innen sitt distrikt (vedlegg 6 og 8). I Buskerud har 3 viltneemnder (Ringerike, Flå og Nore og Uvdal) svart at de har en fast bestand av bjørn. Flå har svart at de hadde en økende bestand i perioden 1986-88 (vedlegg 7). 7 viltneemnder og 8 saualslag i Oppland, og henholdsvis 4 og 5 i Buskerud mener de kun har streifdyr av bjørn (tab. 2).

Tabell 2. Bestandsvurdering av bjørn i perioden 1986-88 fra viltneemnder og saualslag i Oppland og Buskerud. Antall svar er fordelt på Én eller Flere sikre observasjoner, fast bestand (F) eller streifdyr (S), og bestandsutvikling der det er svart fast bestand (-: minkende, 0: stabil, +: økende).

	OBSERVASJONER		BESTAND		UTVIKLING		
	Én	Flere	S	F	-	0	+
<u>Oppland</u>							
Viltneemnder	3	3	7	1	-	1	-
Sau- og geitalslag	-	4	8	2	-	2	-
<hr/>							
<u>Buskerud</u>							
Viltneemnder	2	2	4	3	-	1	2
Sau- og geitalslag	2	1	5	-	-	-	-

I Oppland er opplysningene fra saualslag og viltneemnder nokså entydige, mens det i Buskerud er noe sprik mellom svarene. Ingen av de saualslagene i Buskerud som har svart mener de har en fast bjørnestamme, mens to av viltneemndene fra kommuner hvor det også er svar fra saualslagene har fast bjørnebestand. I perioden spørreundersøkelsen gjelder ble det dokumentert at det oppholdt seg bjørn i Øyer og Ringeby sommeren 1987, da det var store skader på sau her. Samme året ble det også i Ringerike i ett tilfelle sannsynliggjort at bjørn hadde tatt sau. Det er imidlertid kommet inn meldinger om bjørn fra flere kommuner, både synsobservasjoner og observasjoner av spor og sportegn. Ingen av disse observasjonene har blitt verifisert ved feltkontroll eller ved noen form for dokumentasjon.

Figur 3. Kartskisse over hvilke viltnemnder i Oppland (øverst) og Buskerud (nederst) som har oppgitt henholdsvis én eller flere sikre observasjoner av bjørn i perioden 1986-88. Uskraverte kommuner viser de som ikke har hatt sikre observasjoner. Spørsmålstejn er satt i de kommuner som ikke har svart på denne spørreundersøkelsen.

Jerv

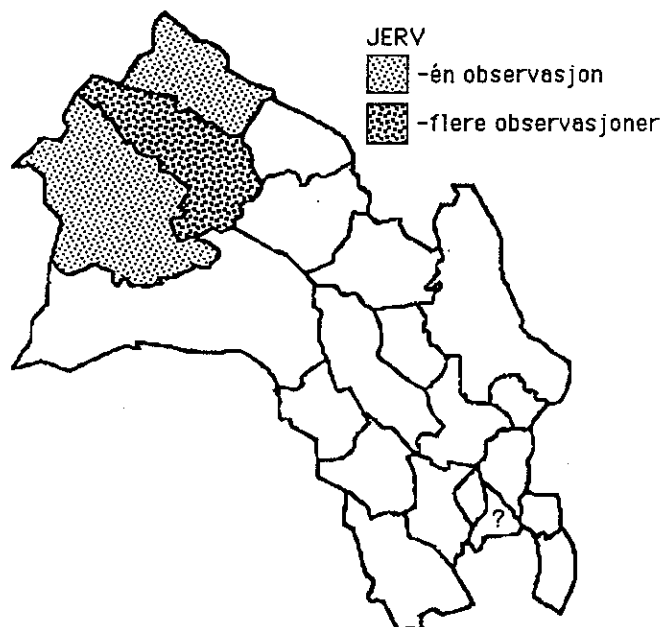
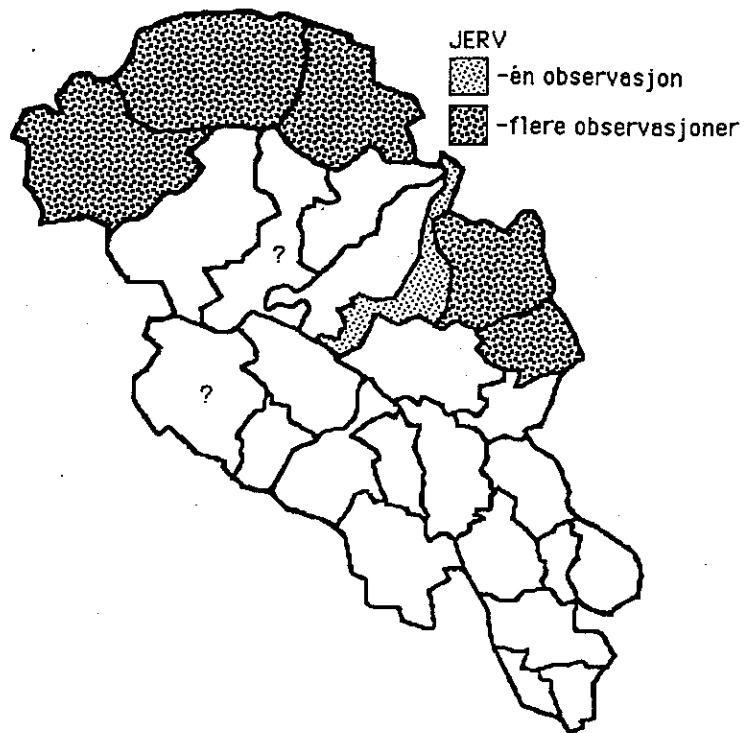
I Oppland har 6 viltneemnder og 7 sau- og geitalslag oppgitt sikre observasjoner av jerv, mens tallene for Buskerud er henholdsvis 3 og 1 (tab. 3). Flere sikre observasjoner er ifølge viltneemndene gjort i Skjåk, Lesja, Dovre, Ringebu og Øyer i Oppland, og Ål i Buskerud (fig. 4, vedlegg 2 og 3). Det samme mønsteret går igjen hos saualslagene i begge fylker (vedlegg 4 og 5).

Viltneemndene i Lesja og Dovre, og med en viss usikkerhet Skjåk, har oppgitt at de har en fast jervebestand (vedlegg 6), og her har også saualslagene svart at de har en fast bestand av jerv (vedlegg 8). Hol viltneemnd er de eneste fra Buskerud som har svart at de har fast jervebestand (vedlegg 7). 6 viltneemnder og 6 saualslag, og 3 viltneemnder og 1 saualslag fra henholdsvis Oppland og Buskerud har svart at de kun har streifdyr av jerv (tab. 3).

Tabell 3. Bestandsvurdering av jerv i perioden 1986-88 fra viltneemnder og saualslag i Oppland og Buskerud. Antall svar er fordelt på Én eller Flere sikre observasjoner, fast bestand (F) eller streifdyr (S), og bestandsutvikling der det er svart fast bestand (-: minkende, 0: stabil, +: økende).

	OBSERVASJONER		BESTAND		UTVIKLING		
	Én	Flere	S	F	-	0	+
Oppland							
Viltneemnder	1	5	6	3	-	-	3
Sau- og geitalslag	-	7	6	4	-	-	4
Buskerud							
Viltneemnder	2	1	3	1	-	1	-
Sau- og geitalslag	-	1	1	-	-	-	-

Det eneste området i Oppland eller Buskerud hvor jerven er kjent å ha ynglet regelmessig de senere år er i Snøhetta-området, som bl.a. omfatter Lesja og Dovre kommuner i Oppland. Forekomsten av jerv her er godt dokumentert. Både viltneemnder og sau- og geitalslag i disse to kommunene mener at de har en fast jervebestand, og som er økende. Fra Skjåk kommune er det også meldt om en økende jervebestand. Her er det imidlertid ikke dokumentert yngling siden på 1960-tallet, men antall observasjoner har økt noe de siste 3-4 år. Når det gjelder Buskerud så har viltneemnda i Hol svart at de har fast bestand av jerv. Fylkesmannen har ikke mottatt meldinger om jerv herfra siden 1988.

Figur 4. Kartskisse over hvilke viltnemnder i Oppland (øverst) og Buskerud (nederst) som har oppgitt henholdsvis én eller flere sikre observasjoner av jerv i perioden 1986-88. Uskraverte kommuner viser de som ikke har hatt sikre observasjoner. Spørsmålstegn er satt i de kommuner som ikke har svart på denne spørreundersøkelsen.

Ulv

Ingen viltneemnder i Oppland eller Buskerud mener å ha hatt sikre ulveobservasjoner i 1986-88. 4 saualslag i Oppland i kommunene Sel, Nord-Aurdal, Nordre Land og Sør-Fron mener alle å ha hatt flere sikre observasjoner av ulv i perioden 1986-88 (vedlegg 4). Saualslagene i Buskerud har ikke oppgitt sikre ulveobservasjoner. Både noen viltneemnder og sau- og geitalslag har svart at de har hatt streifdyr av ulv uten å ha svart at de har hatt sikre observasjoner (se vedlegg 6-9).

Det foreligger ingen dokumenterte observasjoner av ulv verken i Oppland eller Buskerud i perioden 1986-88.

Gaupe

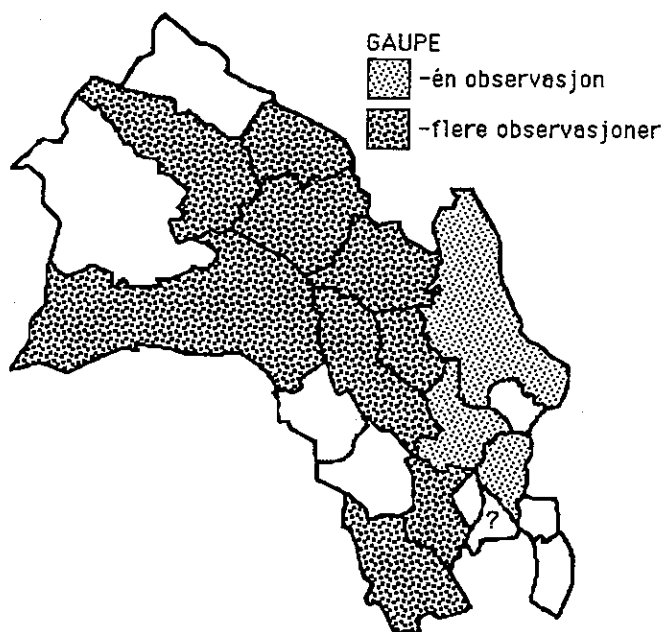
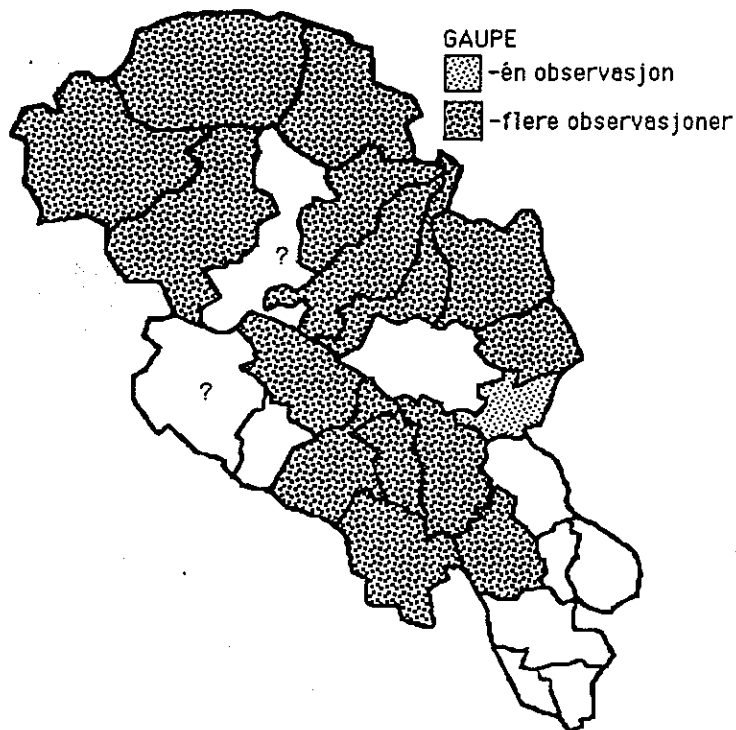
De fleste viltneemnder og sau- og geitalslag som har svart har hatt sikre observasjoner av gaupe. Av viltneemndene har 14 i Oppland og 9 i Buskerud oppgitt flere sikre observasjoner av gaupe. 9 saualslag i Oppland og 7 i Buskerud har hatt flere sikre gaupeobservasjoner (tab. 4). I Oppland gjelder det Gudbrandsdalen med Ottadalen, og Valdres (fig. 5, vedlegg 2 og 4). I Buskerud er det observasjoner fra Hallingdal og øvre og nedre deler av Numedal (fig. 5, vedlegg 3 og 5).

13 av viltneemndene og 9 av saualslagene i Oppland har svart at de har en fast gaupebestand. I Buskerud har 12 viltneemnder og 6 saualslag svart det samme (tab. 4). Økende bestand er oppgitt fra viltneemndene i Lom, Sør-Fron og Sør-Aurdal, og saualslag i Sel, Lom og Nord-Fron (vedlegg 6 og 8). Et saualslag i Ringebru har svart at de har en minkende gaupebestand (vedlegg 8). Økende gaupebestand i Buskerud er oppgitt av viltneemndene i Flå, Sigdal, Krødsherad og Nes (vedlegg 7 og 9). Minkende bestand er oppgitt fra viltneemnda i Nore og Uvdal (vedlegg 7). Kun streifdyr av gaupe er oppgitt fra 4 og 3 viltneemnder, og 9 og 2 saualslag fra henholdsvis Oppland og Buskerud (tab. 4).

Tabell 4. Bestandsvurdering av gaupe i perioden 1986-88 fra viltneemnder og saualslag i Oppland og Buskerud. Antall svar er fordelt på En eller Flere sikre observasjoner, fast bestand (F) eller streifdyr (S), og bestandsutvikling der det er svart fast bestand (-: minkende, 0: stabil, +: økende).

	OBSERVASJONER		BESTAND		UTVIKLING		
	En	Flere	S	F	-	0	+
Oppland							
Viltneemnder	1	14	4	13	-	9	3
Sau- og geitalslag	4	9	9	9	1	5	3
Buskerud							
Viltneemnder	3	9	3	12	1	7	4
Sau- og geitalslag	1	7	2	6	-	3	3

Meldinger om gaupe i perioden 1986-88 foreligger fra de aller fleste kommuner i Oppland, og fra hele Hallingdalen og deler av Numedal. De færreste av disse meldinger er kontrollert eller dokumentert. Meldinger om flere gauper sammen, noe som kan indikere yngling, foreligger fra Etnedal, Sel, Nord-Fron, Ringebru og Lom i Oppland, og fra Flå, Nes, Gol og Sigdal i Buskerud. I 1987 ble det skutt en gaupeunge i Ringebru, og i 1988 en i Nes. En må imidlertid være klar over at i parringstida i mars/april går hann- og hunngaupa sammen en tid, og 2 gauper sammen på denne tida kan like gjerne være et par som en familiegruppe.

Figur 5. Kartskisse over hvilke viltneemnder i Oppland (øverst) og Buskerud (nederst) som har oppgitt henholdsvis én eller flere sikre observasjoner av gaupe i perioden 1986-88. Uskraverte kommuner viser de som ikke har hatt sikre observasjoner. Spørsmålstegn er satt i de kommuner som ikke har svart på denne spørreundersøkelsen.

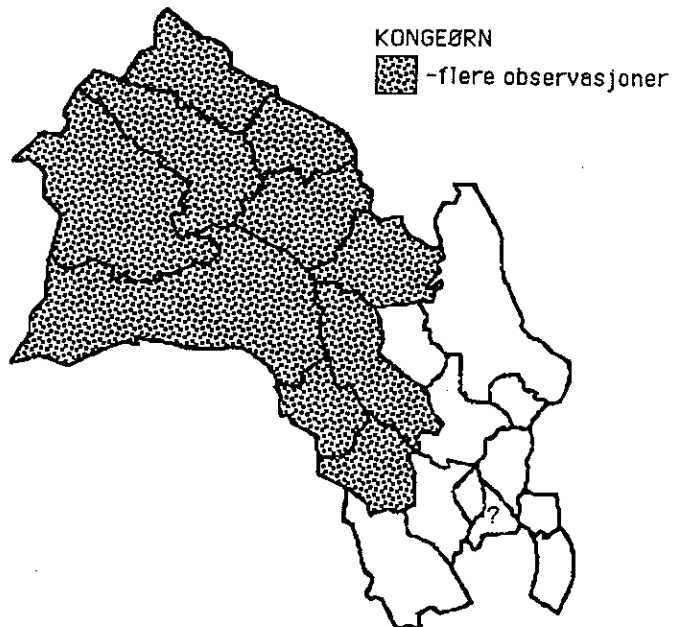
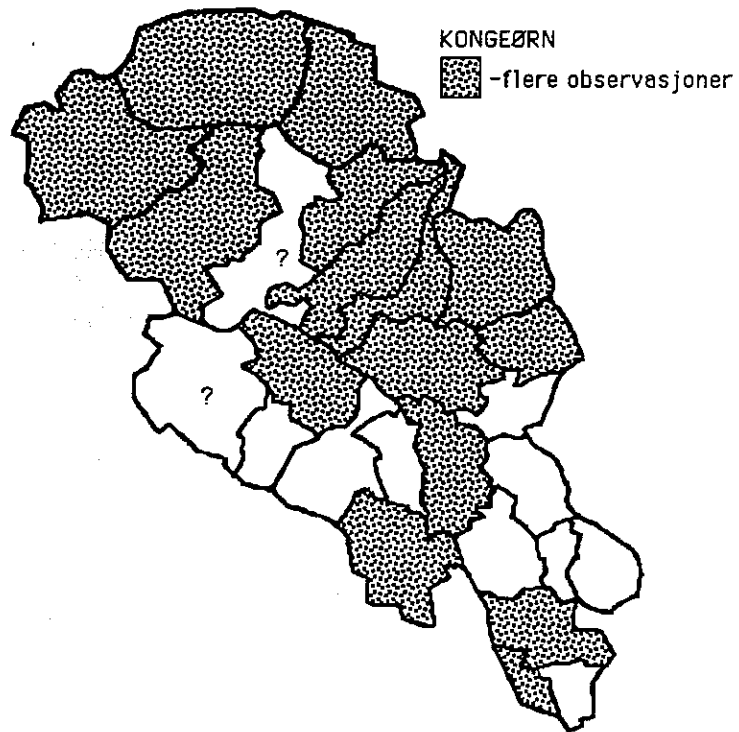
Kongeørn

Svarfordelingen når det gjelder kongeørn er noenlunde lik den for gaupe. Flere sikre observasjoner er oppgitt fra henholdsvis 15 og 12 viltnemnder (fig. 6), og 10 og 14 sauallslag i Oppland og Buskerud (tab. 5). Fast bestand av kongeørn er oppgitt fra 15 viltnemnder og 12 sauallslag i Oppland. De respektive tall fra Buskerud er 10 og 4 (tab. 5). Nord-Fron viltnemnd og sauallslag i Skjåk, Øyer og Vang har oppgitt en økende kongeørnbestand (vedlegg 6 og 8). I Buskerud har viltnemndene i Flå og Rollag og sauallslaget i Hemsedal svart at de har en økende bestand, mens viltnemnda i Hemsedal har oppgitt en minkende bestand (vedlegg 7 og 9). 5 viltnemnder i Oppland og 4 viltnemnder og 2 sauallslag i Buskerud har oppgitt at de kun har streiffugl av kongeørn (tab. 5).

Tabell 5. Bestandsvurdering av kongeørn i perioden 1986-88 fra viltnemnder og sauallslag i Oppland og Buskerud. Antall svar er fordelt på Én eller Flere sikre observasjoner, fast bestand (F) eller streifdyr (S), og bestandsutvikling der det er svart fast bestand (-: minkende, 0: stabil, +: økende).

	OBSERVASJONER		BESTAND		UTVIKLING		
	Én	Flere	S	F	-	0	+
Oppland							
Viltnemnder	-	15	5	12	-	11	1
Sau- og geitallslag	3	12	-	15	-	11	3
Buskerud							
Viltnemnder	-	10	4	8	1	4	2
Sau- og geitallslag	1	4	2	4	-	3	1

Kongeørn er påvist hekkende i de fleste kommuner i Gudbrandsdalen med Ottadalen, og i øvre deler av Valdres. Videre er den funnet hekkende i øvre Hallingdal og enkelte steder i Numedal.

Figur 6. Kartskisse over hvilke viltneemnder i Oppland (øverst) og Buskerud (nederst) som har oppgitt henholdsvis én eller flere sikre observasjoner av kongeørn i perioden 1986-88. Uskraverte kommuner viser de som ikke har hatt sikre observasjoner. Spørsmålstegn er satt i de kommuner som ikke har svart på denne spørreundersøkelsen.

Rev

Det ble stilt spørsmål om hvordan utviklingen i revebestanden hadde vært i tidsrommet 1986 til 1988. Av totalt 75 svar på dette spørsmålet hadde 44 (59%) svart minkende bestand, 19 (25%) stabil bestand, og 12 (16%) en økende bestand av rev. Alle svarkategoriene var fordelt over hele fylket både i Oppland og Buskerud, og de var lite entydige. Når det gjelder de som hadde meldt om en økende revebestand, så var det kun i Gjøvik kommune hvor både viltnemnd og sau- og geitalslag hadde gitt samme svar, selv om det fra totalt 9 kommuner var svar fra både viltnemnd og sau- og geitalslag.

Vurdering av skader på husdyr.**Bjørn**

3 viltnemnder og 4 sau- og geitalslag i Oppland har oppgitt at de har hatt sikre bjørneskader i perioden 1986-88 (tab. 6). Dette gjelder kommunene Sør-Fron, Ringeby og Øyer (vedlegg 10 og 11). I Buskerud har 2 viltnemnder, Ringerike og Flå oppgitt sikre bjørneskader (tab. 6, vedlegg 11).

I Ringeby og Øyer har både viltnemnd og sau- og geitalslag svart at de har hatt store bjørneskader (vedlegg 10 og 11). På spørsmål om skadene er akseptable eller uholdbare etter dagens erstatningsordning har Sør-Fron og Øyer oppgitt at det er uholdbare skader (vedlegg 11).

Tabell 6. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av bjørn i perioden 1986-88 av viltnemnder og sau- og geitalslag i Oppland og Buskerud. Svarene er fordelt på mistenkt (M) eller sikker (S) skadegjører, små (Sm) eller store (St) skader, og uholdbare (U) eller akseptable (A) skader.

	SKADEGJØRER		OMFANG		AKSEPT	
	M	S	Sm	St	U	A
Oppland						
Viltnemnd	1	3	1	2	-	4
Sau- og geitalslag	-	4	2	2	2	2
Buskerud						
Viltnemnd	2	2	2	-	-	3
Sau- og geitalslag	1	-	-	-	-	-

Sommeren 1987 var det store sauetap i Ringebru og Øyer som beviselig skyldtes bjørn. 80 undersøkte sauer ble sannsynliggjort tatt av bjørn i disse 2 kommunene. I en periode var det antageligvis 2 bjørner som opererte i dette området. Samme året ble det også i Ringerike i Buskerud sannsynliggjort at en sau var drept av bjørn. Bortsett fra disse tilfellene er ikke bjørn påvist som skadegjørere på sau i Oppland eller Buskerud i perioden 1986-88.

Jerv

Bare fra én kommune er det oppgitt sikre jerveskader, og det er fra Lesja i Oppland (tab. 7, vedlegg 12 og 13).

Både viltneemnda og de to sauallslagene i Lesja har svart at de har hatt store skader forårsaket av jerv (vedlegg 12 og 13). Begge sauallslagene mener også at skadene er uholdbare.

Tabell 7. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av jerv i perioden 1986-88 av viltneemnder og sauallslag i Oppland og Buskerud. Svarene er fordelt på mistenkt (M) eller sikker (S) skadegjørere, små (Sm) eller store (St) skader, og uholdbare (U) eller akseptable (A) skader.

	SKADEGJØRER		OMFANG		AKSEPT	
	M	S	Sm	St	U	A
Oppland						
Viltneemnd	2	1	1	1	-	2
Sau- og geitallslag	2	2	-	2	2	2
Buskerud						
Viltneemnd	1	-	-	-	-	-
Sau- og geitallslag	1	-	-	-	-	-

Både i 1986, 1987 og 1988 ble det dokumentert betydelige jerveskader på sau i Lesja, og i 1989 ble det påvist jerveskader i Skjåk. Utover dette er jerv ikke påvist som skadegjørere verken andre steder i Oppland eller i Buskerud.

Gaupe

4 viltnemnder og 6 saualslag har oppgitt sikre gaupeskader i Oppland. De tilsvarende tallene fra Buskerud er 4 for både viltnemnder og saualslag (tab. 8).

Store gaupeskader er oppgitt fra viltnemnda i Sør-Fron, og fra saualslag i Sel og Lom (vedlegg 14 og 15). Viltnemndene i Kongsberg, Flå og Nes, og saualslagene i de samme kommunene har også oppgitt store gaupeskader (vedlegg 14 og 15). Alle som har svart at de har store gaupeskader mener også at skadene er uholdbare. I tillegg mener viltnemndene i Lom og Ål, og saualslagene i Nord-Fron, Sør-Fron og Ål at gaupeskadene er uholdbare, til tross for små skader (vedlegg 14 og 15).

Tabell 8. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av gaupe i perioden 1986-88 av viltnemnder og saualslag i Oppland og Buskerud. Svarene er fordelt på mistenkt (M) eller sikker (S) skadegjører, små (Sm) eller store (St) skader, og uholdbare (U) eller akseptable (A) skader.

	SKADEGJØRER		OMFANG		AKSEPT	
	M	S	Sm	St	U	A
Oppland						
Viltnemnd	7	4	5	1	2	7
Sau- og geitalslag	6	6	9	2	4	6
Buskerud						
Viltnemnd	3	4	3	3	4	2
Sau- og geitalslag	2	4	3	3	4	1

Når det gjelder skader på husdyr forårsaket av gaupe så er disse ikke erstatningsberettiget, og det er da heller ingen meldeplikt ved slike skader. Det er derfor grunn til å anta at en del tilfeller av gaupeskader er ukjent for Fylkesmannen. Således nevner Sør-Fron viltnemnd at ca. 20 sauer ble drept av gaupe i 1987. Det ble imidlertid dokumentert at gaupe hadde drept sau i Øyer i 1987 og i Lom i 1988. Senere er gaupe også påvist som skadegjører i Flå og Gran.

Kongeørn

9 viltnemnder og 8 saualslag fra Oppland, og 2 viltnemnder og 3 saualslag fra Buskerud har oppgitt at de har hatt sikre skader av kongeørn (tab. 9).

I Oppland har Sel viltnemnd og Lom saualslag svart at de har hatt store skader, mens i Buskerud har både viltnemnda og saualslaget i Flå oppgitt store ørneskader (vedlegg 16 og 17). Viltnemndene i Lom og Ål, og saualslagene i Lom, Nord-Fron, Skjåk, Sør-Fron, Flå og Ål mener alle at de har uholdbare skader forårsaket av kongeørn (vedlegg 16 og 17).

Tabell 9. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av kongeørn i perioden 1986-88 av viltnemnder og saualslag i Oppland og Buskerud. Svarene er fordelt på mistenkt (M) eller sikker (S) skadegjører, små (Sm) eller store (St) skader, og uholdbare (U) eller akseptable (A) skader.

	SKADEGJØRER		OMFANG		AKSEPT	
	M	S	Sm	St	U	A
Oppland						
Viltnemnd	2	9	6	1	1	7
Sau- og geitalslag	5	8	10	1	4	7
Buskerud						
Viltnemnd	3	2	3	1	1	4
Sau- og geitalslag	1	3	3	1	2	1

I perioden 1986-88 er det ved kun ett tilfelle mistanke om kongeørn som skadegjører på husdyr der Fylkesmannen har vært inne i bildet. Dette gjelder et lam som sannsynligvis ble drept av kongeørn i Lom i 1987. Heller ikke i 1989 eller 1990 har Fylkesmannen fått rapport om funn av kadaver som er mistenkt tatt av kongeørn.

Rev

2 viltnemnder og 2 saualslag i Oppland har oppgitt at de har hatt sikre reveskader. Fra Buskerud har 4 viltnemnder og ett saualslag oppgitt sikre reveskader (tab. 10).

Store reveskader er bare rapportert fra viltnemnda i Nore og Uvdal i Buskerud

(vedlegg 18). Både viltnemnd og saualslag i Ål mener reveskadene er uholdbare (vedlegg 18 og 19). Ved reveskader gis det heller ingen erstatning, og der saueieren mistenker rev som skadegjørere blir sikkert de færreste tilfeller innrapportert.

Tabell 10. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av rev i perioden 1986-88 av viltnemnder og saualslag i Oppland og Buskerud. Svarene er fordelt på mistenkt (M) eller sikker (S) skadegjørere, små (Sm) eller store (St) skader, og uholdbare (U) eller akseptable (A) skader.

	SKADEGJØRER		OMFANG		AKSEPT	
	M	S	Sm	St	U	A
Oppland						
Viltnemnd	9	2	6	-	-	9
Sau- og geitalslag	10	2	8	-	-	4
Buskerud						
Viltnemnd	2	4	5	1	1	6
Sau- og geitalslag	1	1	2	-	1	-

Av de sauene som Fylkesmannen undersøkte i perioden 1986-88 ble ingen vurdert som tatt av rev.

Hund

9 viltnemnder og 10 saualslag fra Oppland har oppgitt sikre hundeskader, mens de respektive tallene fra Buskerud er 8 og 5 (tab. 11).

Av viltnemnder har Gran og Nore og Uvdal oppgitt store skader, mens det gjelder Krødsherad og Numedal/Sandsvær av saualslagene (vedlegg 20 og 21). Når det gjelder sistnevnte saualslag er det spesielt fra Kongsberg kommune det er rapportert store hundeskader. Flere viltnemnder og saualslag mener at hundeskader er uholdbare selv om det bare er snakk om små skader (vedlegg 20 og 21).

Tabell 11. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av hund i perioden 1986-88 av viltneemnder og saualslag i Oppland og Buskerud. Svarene er fordelt på mistenkt (M) eller sikker (S) skadegjører, små (Sm) eller store (St) skader, og uholdbare (U) eller akseptable (A) skader.

	SKADEGJØRER		OMFANG		AKSEPT	
	M	S	Sm	St	U	A
<u>Oppland</u>						
Viltneemnd	5	9	9	1	3	10
Sau- og geitalslag	3	10	11	-	2	7

<u>Buskerud</u>						
Viltneemnd	3	8	8	1	2	7
Sau- og geitalslag	1	5	3	2	1	1

Fylkesmannen har i årene 1986-88 påvist eller mistenkt hund som skadegjører i Lillehammer, Ringebu og Lom. Dette har alle vært skadetilfeller av mindre omfang.

KONKLUSJON

Når det gjelder bestandsvurderingen av de enkelte arter så er det noenlunde samsvar mellom Fylkesmannens erfaring siden 1986 og svarfordelingen i spørreundersøkelsen for jerv, ulv, gaupe og kongeørn, men i mindre grad når det gjelder bjørn. For bjørn har vi i Oppland og Buskerud sikker dokumentasjon kun fra Øyer og Ringebu i 1987.

Å vurdere hva man skal kalle en fast bestand er vanskelig, og arealbruken til de store rovdyra tilsier at en her må se flere kommuner i sammenheng. Hvis en legger til grunn at yngling skal forekomme regelmessig over flere år innen en region kan en ihvertfall si at det finnes dokumentasjon på en fast jervebestand i Snøhetta-området (med Lesja), og en fast gaupebestand i midtre deler av Gudbrandsdalen med Ottadalen, og i Hallingdal.

I svarene som omhandler skader på husdyr er det 3 kommentarer som går igjen på flere av skjemaene. Flere viltneemnder og saualslag har uttrykt at de mener det burde gis erstatning for husdyr tatt av gaupe. Dette er grunnlagt

med at gaupa er fredet på den tida den gjør skade, at den er vanskelig å jakte på, og at jakttida er kort. En annen kommentar går på at hundeskader er uakseptable uansett omfang (jfr. ordinær båndtvang og båndtvang i beiteområder).

Det tredje momentet som flere har kommentert er at skader forårsaket av kongeørn er vanskelig å dokumentere. For kongeørn og gaupe ser en også det største misforholdet mellom vurderingen av skadeomfang på spørreskjemaene og dokumenterte skader. Siden Fylkesmannen fikk ansvaret for skadedokumentasjon i 1986 er det bare ett eneste tilfelle i Oppland og Buskerud hvor kongeørn er vurdert som skadegjører. Det nevnes at bevisene for at ørn er skadegjører ligger i reiret. Flere undersøkelser av byttedyrrester i kongeørnreir har imidlertid vist at sau forekommer i mye mindre grad enn hva påstått skadeomfang skulle tilsi. Kongeørn er også en utpreget åtseleter, og eventuelle rester av sau i reiret kan godt være fra åtsler.

Gaupe er heller ikke dokumentert som noen stor skadegjører i Oppland eller Buskerud, men da slike skader ikke er erstatningsberettiget må en regne med at en del skadesaker ikke er registrert hos forvaltningen. På den annen side skaper skader forårsaket av bjørn, jerv eller ulv ofte store avisoverskrifter, og blir dermed lett lagt merke til. En har også sett at i tilfeller der det blir påvist flere sauekadaver som er tatt av gaupe kan også dette bli viet stor oppmerksomhet fra massemedia.

SPØRRESKJEMA – REGISTRERING AV STORE ROVDYR/SKADER PÅ HUSDYR**Bestandsvurdering.**

Kjenner viltnemnda/saualslaget til om bjørn, jerv, ulv, gaupe eller kongeørn er registrert i kommunen i perioden 1986-88? Kryss av for om dere vurderer arten som registrert med sikkerhet i denne perioden, eller om det kun er usikre observasjoner.

BJØRN:	Ingen observasjon ☐	Usikker observasjon ☐
	Èn sikker observasjon ☐	Flere sikre observasjoner ☐
JERV:	Ingen observasjon ☐	Usikker observasjon ☐
	Èn sikker observasjon ☐	Flere sikre observasjoner ☐
ULV:	Ingen observasjon ☐	Usikker observasjon ☐
	Èn sikker observasjon ☐	Flere sikre observasjoner ☐
GAUPE:	Ingen observasjon ☐	Usikker observasjon ☐
	Èn sikker observasjon ☐	Flere sikre observasjoner ☐
KONGEØRN:	Ingen observasjon ☐	Usikker observasjon ☐
	Èn sikker observasjon ☐	Flere sikre observasjoner ☐

Dersom bjørn, jerv, ulv, gaupe eller kongeørn er registrert med sikkerhet i kommunen, hvordan vurderer viltnemnda/saualslaget bestanden og bestandsutviklingen i perioden 1986-88?

BJØRN:	Kun streifdyr ☐	Fast bestand ☐
JERV:	Kun streifdyr ☐	Fast bestand ☐
ULV:	Kun streifdyr ☐	Fast bestand ☐
GAUPE:	Kun streifdyr ☐	Fast bestand ☐
KONGEØRN:	Kun streiffugl ☐	Fast bestand ☐

Hvis fast bestand, vurderes denne som:

BJØRN:	Minkende ☐	Stabil ☐	Økende ☐
JERV:	Minkende ☐	Stabil ☐	Økende ☐
ULV:	Minkende ☐	Stabil ☐	Økende ☐
GAUPE:	Minkende ☐	Stabil ☐	Økende ☐
KONGEØRN:	Minkende ☐	Stabil ☐	Økende ☐

Hvordan vurderes bestandsutviklingen av rev i perioden 1986-88?

Minkende Stabil Økende

Vurdering av skader på husdyr.

Er det i perioden 1986-88 registrert skade på husdyr forårsaket av bjørn, jerv, ulv, gaupe, kongeørn, rev eller hund, og vurderer viltnemnda/saualslaget skadegjørere som sikker eller kun som mistenkt?

BJØRN:	Mistenkt skadegjørere ☐	Sikker skadegjørere ☐
JERV:	Mistenkt skadegjørere ☐	Sikker skadegjørere ☐
ULV:	Mistenkt skadegjørere ☐	Sikker skadegjørere ☐
GAUPE:	Mistenkt skadegjørere ☐	Sikker skadegjørere ☐
KONGEØRN:	Mistenkt skadegjørere ☐	Sikker skadegjørere ☐
REV:	Mistenkt skadegjørere ☐	Sikker skadegjørere ☐
HUND:	Mistenkt skadegjørere ☐	Sikker skadegjørere ☐

Hvordan vurderer viltnemnda/saualslaget omfanget av rovdyrskader i kommunen i perioden 1986-88?

BJØRN:	Ingen el. ubetydelige skader ☐	Små skader ☐	Store skader ☐
JERV:	Ingen el. ubetydelige skader ☐	Små skader ☐	Store skader ☐
ULV:	Ingen el. ubetydelige skader ☐	Små skader ☐	Store skader ☐
GAUPE:	Ingen el. ubetydelige skader ☐	Små skader ☐	Store skader ☐
KONGEØRN:	Ingen el. ubetydelige skader ☐	Små skader ☐	Store skader ☐
REV:	Ingen el. ubetydelige skader ☐	Små skader ☐	Store skader ☐
HUND:	Ingen el. ubetydelige skader ☐	Små skader ☐	Store skader ☐

Har skadeomfanget i perioden 1986-88 med de gjeldende erstatningsordninger vært uholdbare eller akseptable?

BJØRN:	Uholdbare skader ☐	Akseptable skader ☐
JERV:	Uholdbare skader ☐	Akseptable skader ☐
ULV:	Uholdbare skader ☐	Akseptable skader ☐
GAUPE:	Uholdbare skader ☐	Akseptable skader ☐
KONGEØRN:	Uholdbare skader ☐	Akseptable skader ☐
REV:	Uholdbare skader ☐	Akseptable skader ☐
HUND:	Uholdbare skader ☐	Akseptable skader ☐

Event. andre opplysninger/kommentarer:.....

AVSENDER (OPPGI NAVN PÅ KOMMUNE, OG OM DET ER VILTNEMND ELLER SAUALSLAG):.....

Utfylt av:..... Dato:.....
 Adresse :.....
 Tlf. :.....(arbeid)(privat)

SVARFRIST: 15. AUGUST 1989.

btt/07/89

Vedlegg 2. Viltnemnder i Oppland som har oppgitt sikre observasjoner av bjørn, jerv, gaupe eller kongeørn i perioden 1986-88. Viltnemnder som har oppgitt kun én sikker observasjon er merket med *.

VILTNEMND	BJØRN	JERV	GAUPE	KONGEØRN
Lillehammer	X*		X*	
Dovre		X	X	X
Lesja	X*	X	X	X
Skjåk		X	X	X
Lom			X	X
Nord-Fron			X	X
Sel			X	X
Sør-Fron	X*	X*	X	X
Ringebu	X	X	X	X
Øyer	X	X	X	X
Gausdal				X
Jevnaker				X
Gran				X
Søndre Land			X	
Nordre Land			X	X
Sør-Aurdal	X		X	X
Etnedal			X	
Øystre Slidre			X	X

Vedlegg 3. Viltnemnder i Buskerud som har oppgitt sikre observasjoner av bjørn, jerv, gaupe eller kongeørn i perioden 1986-88. Viltnemnder som har oppgitt kun én sikker observasjon er merket med *.

VILTNEMND	BJØRN	JERV	GAUPE	KONGEØRN
Kongsberg	X*		X	
Ringerike	X		X*	
Flå	X*		X	X
Nes			X	X
Gol			X	X
Hemsedal		X*		X
Ål		X	X	X
Hol		X*		X
Sigdal			X	X
Krødsherad			X	
Modum			X*	
Øvre Eiker			X	
Lier			X*	
Flesberg				X
Rollag				X
Nore og Uvdal	X		X	X

Vedlegg 4. Sau- og geitalslag i Oppland som har oppgitt sikre observasjoner av bjørn, jerv, ulv, gaupe eller kongeørn i perioden 1986-88. Der det er oppgitt kun én sikker observasjon er merket med *.

SAUALSLAG	BJØRN	JERV	ULV	GAUPE	KONGEØRN
Austvang				X*	X
Dovre		X		X*	X
Fåvang	X			X	X
Heidal			X	X	X
Lesja		X			X
Lesjaskog		X			X*
Lom				X	X
Nord-Aurdal			X	X*	
Nord-Fron				X	X
Nordre Land			X		
Sel				X	X
Skjåk		X		X	X
Sør-Fron	X	X	X	X	X
Tretten	X	X		X	X
Vågå					X*
Østre Gausdal				X*	
Øye (Vang)					X*
Øyer	X	X		X	X

Vedlegg 5. Sau- og geitalslag i Buskerud som har oppgitt sikre observasjoner av bjørn, jerv, gaupe eller kongeørn i perioden 1986-88. Der det kun er oppgitt én sikker observasjon er merket med *.

SAUALSLAG	BJØRN	JERV	GAUPE	KONGEØRN
Flå	X*		X	X
Gol			X	X*
Hemsedal			X	X
Krødsherad			X	
Nes			X	
Numedal og Sandsvær	X ¹		X ²	X ³
Ringerike	X*		X*	
Vats og Leveld (Ål)		X	X	X

¹Flesberg

²Kongsberg, Rollag

³Rollag

Vedlegg 6. Viltnemnder i Oppland som har oppgitt at de har fast bestand (F) eller streifdyr (S) av bjørn, jerv, ulv, gaupe eller kongeørn. Minkende, stabil eller økende bestand er angitt med henholdsvis 0, + eller -.

VILTNEMND	BJØRN	JERV	ULV	GAUPE	KONGEØRN
Lillehammer	S		S	F0	S
Dovre		F+		F0	F0
Lesja	S(?)	F+		F0?	F0
Skjåk		(F)+		(F)0	F0
Lom		S		F+	F0
Nord-Fron	S	S	S	F0	F+
Sel	S	S	S	F0	F0
Sør-Fron	S	S	S	F+	F0
Ringebu	S	S		F0	F0
Øyer	F0	S	S	F0	F0
Gausdal					F0?
Jevnaker					S
Gran				S	S
Søndre Land				S	
Nordre Land				S	S
Sør-Aurdal	S			F+	F0
Etnedal				F0	
Nord-Aurdal				F	S
Øystre Slidre				S	F0

Vedlegg 7. Viltnemnder i Buskerud som har oppgitt at de har fast bestand (F) eller streifdyr (S) av bjørn, jerv, ulv, gaupe eller kongeørn. Minkende, stabil eller økende bestand er angitt med henholdsvis 0, + eller -.

VILTNEMND	BJØRN	JERV	ULV	GAUPE	KONGEØRN
Kongsberg	S			F0	
Ringerike	F0			F0	S
Flå	F+			F+	F+
Nes				F0	F0
Gol				F0	S
Hemsedal		S0		S0	F-
Ål		S		F0	F0
Hol		F0	S	S	F0
Sigdal	S			F+	F0
Krødsherad				F0	S
Modum				F0	
Øvre Eiker				F+	
Lier				S	
Flesberg	S				S
Rollag	S			F+	F+
Nore og Uvdal	F0	S	S	F-	F

Vedlegg 8. Sau- og geitalslag i Oppland som har oppgitt at de har fast bestand (F) eller streifdyr (S) av bjørn, jerv, ulv, gaupe eller kongeørn. Minkende, stabil eller økende bestand er angitt med henholdsvis 0, + eller -.

VILTNEMND	BJØRN	JERV	ULV	GAUPE	KONGEØRN
Austvang				S	F +
Biri				S	
Dovre	S	F +	S	S	F 0
Fåvang	S			F -	F 0
Fåberg				F 0	
Heidal	S	S	S	F +	F 0
Kolbu	S				
Lesja	S	F +		S	F 0/+
Lesjaskog		F +			F 0
Lom		S		F +	F 0
Nord-Aurdal	S		S	S	
Nord-Fron				F +	F 0
Nordre Land	S		S	S	
Sel		S 0		S 0	F 0
Skjåk		F +		F 0	F +
Sør-Fron	F 0	S	S	F 0	F 0
Toten III				S	
Tretten	F 0	S	S	F 0	F 0
Vågå					F 0
Østre Gausdal				S	
Øye (Vang)					F 0
Øyer	S	S	S	F 0	F +

Vedlegg 9. Sau- og geitalslag i Buskerud som har oppgitt at de har fast bestand (F) eller streifdyr (S) av bjørn, jerv, ulv, gaupe eller kongeørn. Minkende, stabil eller økende bestand er angitt med henholdsvis 0, + eller -.

SAUALSLAG	BJØRN	JERV	GAUPE	KONGEØRN
Flå	S 0		F +	F 0
Gol			S	S
Hemsedal			F 0	F +
Krødsherad	S		F +	S
Nes	S		F +	
Numedal og Sandsvær	S		F 0 ¹	F 0 ¹
Ringerike	S		S	
Vats og Leveld (Ål)		S	F 0	F 0

¹Rollag

Vedlegg 10. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av bjørn fra viltnemndene i Oppland og Buskerud.

VILTNEMND	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Nord-Fron	M		A
Sør-Fron	S	Sm	A
Ringebu	S	St	A
Øyer	S	St	A

Ringerike	S		A
Flå	S	Sm	A
Ål	M		
Nore og Uvdal	M	Sm	A

Vedlegg 11. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av bjørn fra sau- og geitlagslagene i Oppland og Buskerud.

SAUALSLAG	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Fåvang	S	Sm	A
Sør-Fron	S	Sm	U
Tretten	S	St	A
Øyer	S	St	U

Vats og Leveld (Ål)	M		

Vedlegg 12. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av jerv fra viltnemndene i Oppland og Buskerud.

VILTNEMND	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Lesja	S	St	
Nord-Fron	M		A
Sør-Fron	M	Sm	A

Ål	M		

Vedlegg 13. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av jerv fra sau- og geitalslagene i Oppland.

SAUALSLAG	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Dovre	M		A
Lesja	S	St	U
Lesjaskog	S	St	U
Sør-Fron	M		A

Vats og Leveld (Ål)	M		

Vedlegg 14. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av gaupe fra viltnemndene i Oppland og Buskerud.

VILTNEMND	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Dovre	M		A
Lom	S	Sm	U
Nord-Fron	M		A
Sel	S		
Sør-Fron	S	St	U
Ringebu	M		A
Øyer	S	Sm	
Nordre Land	M	Sm	A
Sør-Aurdal	M	Sm	A
Etnedal	M		A
Vestre Slidre	M	Sm	A

Kongsberg	S	St	U
Flå	S	St	U
Nes	S	St	U
Gol	M	Sm	A
Ål	S	Sm	U
Sigdal	M		A
Nore og Uvdal	M	Sm	U/A (?)

Vedlegg 15. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av gaupe fra sau- og geitalslagene i Oppland og Buskerud.

SAUALSLAG	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Biri	M	Sm	A
Dovre	M	Sm	
Fåvang	S	Sm	A
Heidal	S	St	U
Lom	S	St	U
Nord-Aurdal	M		A
Nord-Fron	S	Sm	U
Nordre Land	M	Sm	
Skjåk	M	Sm	A
Sør-Fron	S	Sm	U
Østre Gausdal	M	Sm	A
Øyer	S	Sm	A

Flå	S	St	U
Hemsedal	M	Sm	A
Krødsherad	M	Sm	
Nes	S	St	U
Numedal/Sandsyvær	S ¹	St ²	U
Vats og Leveld (Ål)	S	Sm	U

¹Rollag, Kongsberg

²Kongsberg

Vedlegg 16. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av kongeørn fra viltnemndene i Oppland og Buskerud.

VILTNEMND	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Dovre	S	Sm	A
Lesja	S		
Skjåk	S		
Lom	S	Sm	U
Nord-Fron	S		A
Sel	S	St	A
Sør-Fron	S	Sm	A
Øyer	S	Sm	
Sør-Aurdal	M	Sm	A
Vestre Slidre	M		A
Øystre Slidre	S	Sm	A

Flå	S	St	A
Hemsedal	M	Sm	A
Ål	S	Sm	U
Sigdal	M		A
Nore og Uvdal	M	Sm	A

Vedlegg 17. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av kongeørn fra sau- og geitalslagene i Oppland og Buskerud.

SAUALSLAG	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Austvang	M		A
Dovre	M	Sm	A
Heidal	S	Sm	A
Lesja	S		A
Lom	S	St	U
Nord-Fron	M	Sm	U
Sel	S	Sm	A
Skjåk	S	Sm	U
Sør-Fron	S	Sm	U
Tretten	S	Sm	A
Vågå	S	Sm	
Øyer	M	Sm	A
Øystre Slidre	M	Sm	

Flå	S	St	U
Hemsedal	S	Sm	A
Numedal/Sandsyvær	M	Sm	
Vats og Leveld (Ål)	S	Sm	U

Vedlegg 18. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av rev fra viltnemndene i Oppland og Buskerud.

VILTNEMND	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Lesja	S	Sm	
Lom	M		A
Nord-Fron	M		A
Sel	S	Sm	A
Vestre Toten	M		A
Jevnaker	M		
Gran	M	Sm	A
Nordre Land	M	Sm	A
Sør-Aurdal	M	Sm	A
Vestre Slidre	M	Sm	A
Øystre Slidre	M		A

Ringerike	M		A
Flå	S	Sm	A
Nes		Sm	A
Hemsedal	M	Sm	A
Ål	S	Sm	U
Røyken	S	Sm	A
Nore og Uvdal	S	St	A

Vedlegg 19. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av rev fra sau- og geitalslagene i Oppland og Buskerud.

SAUALSLAG	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Austvang	S	Sm	A
Dovre	M	Sm	A
Lom	M	Sm	
Nord-Aurdal	M		A
Nord-Fron	M		
Sør-Fron	S	Sm	
Toten III	M		
Vang	M	Sm	
Vågå	M	Sm	
Østre Gausdal	M	Sm	
Østre Toten	M		
Øyer	M	Sm	A

Modum	M	Sm	
Vats og Leveld (Ål)	S	Sm	U

Vedlegg 20. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av hund fra viltnemndene i Oppland og Buskerud.

VILTNEMND	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Lillehammer	S	Sm	
Dovre	M		A
Lom	S		A
Nord-Fron	M		A
Sør-Fron	M		A
Ringebu	S	Sm	A
Vestre Toten	S	Sm	U
Jevnaker	S	Sm	A
Lunner	M	Sm	A
Gran	S	St	U
Sør-Aurdal	S	Sm	A
Etnedal	S	Sm	A
Vestre Slidre	M	Sm	U
Øystre Slidre	S	Sm	A

Ringerike	S	Sm	U
Flå	M		A
Nes	S	Sm	A
Hemsedal	M	Sm	A
Ål	S	Sm	U
Hol	S	Sm	A
Sigdal	M	Sm	A
Krødsherad	S		
Lier	S	Sm	A
Rollag	S	Sm	A
Nore og Uvdal	S	St	U/A(?)

Vedlegg 21. Vurdering av skader på husdyr forårsaket av hund fra sau- og geitalslagene i Oppland og Buskerud.

SAUALSLAG	Mistenkt (M)/ Sikker (S) skadegj.	Små (Sm)/ Store (St) skader	Uholdbare (U)/ Akseptable (A) skader
Austvang	S		A
Biri	S	Sm	A
Kolbu	S	Sm	
Lesja	S	Sm	A
Lom	M		
Nord-Aurdal	S	Sm	A
Nord-Fron	S	Sm	U
Nordre Land	S	Sm	
Sel	S	Sm	U
Skjåk	M	Sm	A
Sør-Fron	S	Sm	A
Toten III	S	Sm	A
Vang	M	Sm	

Gol	M		
Hemsedal	S	Sm	
Krødsherad	S	St	
Modum	S	Sm	
Numedal/Sandsyær	S ¹	St ²	A
Vats og Leveld (Ål)	S	Sm	U

¹Rollag, Flesberg, Kongsberg

²Alle 3 kommuner, men spesielt Kongsberg

RAPPORTER UTARBEIDET VED MILJØVERNAVDELINGEN

- Nr. 1/86 Avdelingens årsmelding for 1985.
- Nr. 2/86 Brukerundersøkelseblant medlemmer av A/L Lågen fiskeelv i 1985.
- Nr. 3/86 Årsrapport for kloakkrensaneanleggene 1982-1985.
- Nr. 4/86 Prosjekt Hortulan: Undersøkelser om utbredelse, bestandstørrelse, bestandssvingninger og biotopkrav hos Hortulan i Oppland. Resultater fra 1985.
- Nr. 5/86 Oversikt over sivile skytterbaner i Oppland i 1986.
- Nr. 6/86 Ornitologiske registreringer fra Røssjøen med omkringliggende områder.
- Nr. 7/86 Botaniske undersøkelser i Rinilhaugen Nordre Korsvatnhøgda (Lunner-Oppland) Egil Bendiksen

- Nr. 1/87 Fiskeribiologiske undersøkelser i Furusjøen, Orvillingen og Flakken i Fryavassdraget og midtre Leinetjønn i Tjørnåvassdraget, Nord-Fron -september 1984
- Nr. 2/87 Fiskeribiologiske undersøkelser i Muruvatn, Sel kommune, Oppland
- Nr. 3/87 Årsmelding 1986
- Nr. 4/87 Fiskeribiologiske undersøkelser i Olevatn, Fleinsendin, Vangsmjøsa og Strandefjorden i Vang, Vestre Slidre og Nord-Aurdal kommuner, Oppland fylke
- Nr. 5/87 Traneundersøkelser i Oppland fylke. Våren/sommeren 1986
- Nr. 6/87 Radioaktivt nedfall i Oppland etter Tsjernobylykka. Virkninger for vilt og fisk
- Nr. 7/87 Langtidsplan 1988-91
- Nr. 8/87 Fiskestatus i forsurningsfølsomme områder i Oppland
- Nr. 9/87 Fokstumyra naturreservat Vegetasjon og fugl
- Nr. 10/87 Fosfatholdige tekstilvaskemidler - kontroll av reklame- og utstillingsforbudet juli 1987
- Nr. 11/87 Prøvefiske i Atnsjøen i 1985
- Nr. 12/87 Utdrift av lågåsild- og sikyngel i Lågen
- Nr. 13/87 Botaniske undersøkelser i Buttentjernområdet i Jevnaker og Ringerike kommuner
- Nr. 14/87 Landbrukskontrollen 1987
- Nr. 15/87 Villrein og inngrep i Snøhetta
- Nr. 16/87 Spreidd busetnad. Undersøking av sakshand-saming og dimensjonering av separate avløps-anlegg i Oppland.

- Nr. 1/88 Fiskeribiologisk undersøkelse i Framrusti, Skjåk
- Nr. 2/88 Fiskeoppdrett i Oppland Registrering av anlegg og forurensning
- Nr. 3/88 Årsmelding 1987
- Nr. 4/88 Fokstumyra naturreservat - Fugleregistreringer 1987
- Nr. 5/88 Oppsynsrapport 1987 for Fokstumyra naturreservat, Dovre statsalmenning og Joramo bygdealmenning
- Nr. 6/88 Årsrapport 1987 Koordineringsgruppa for overvåking av radioaktivitet i næringsmidler
- Nr. 7/88 Botaniske undersøkelser i noen verna vassdrag i Opplad fylke Lora, Sjoa Lomsdalsvassdraget, Vassdrag i Vang: Øtrøi/Begna, Røddøla, Skaka dalsåni og Helin
- Nr. 8/88 Vassdragsrapport for varig verna vassdrag - Lora
- Nr. 9/88 Glyfosatsprøyting i skog i Oppland 1988 og 1989
- Nr. 10/88 Skjøtselsplan for edellauvskogsreservater i Oppland

- Nr. 1/89 Skjøtselsplan for myrreservater i Oppland
- Nr. 2/89 Miljøstatus for Oppland Problemer, utfordringer og mål
- Nr. 3/89 Kontroll med forureining frå landbruket 1988
- Nr. 4/89 Oppsynsrapport 1988 for Fokstumyra naturreservat, Dovre statsalmenning og Joramo bygdealmenning
- Nr. 5/89 Vannkvalitet og fisk i Gausavassdraget 1987 og i 1988
- Nr. 6/89 Fiskeribiologiske undersøkelser i Flakksjøen m.fl. i Ringebu 1988
- Nr. 7/89 Vassdragsrapport for varig verna vassdrag - Sjoa
- Nr. 8/89 G - kort. Opplegg og erfaring
- Nr. 9/89 Koordineringsgruppa for overvåking av radioaktivitet i næringsmidler. Årsrapport 1988
- Nr. 10/89 Vassdragsreguleringer og fisk i Oppland
- Nr. 11/89 Fiskeribiologisk undersøkelse i Mesna elv, Lillehammer

- Nr. 12/89 Fiskeribiologisk undersøkelse i Framrusti, Skjåk, 1988
- Nr. 13/89 Fokstumyra naturreservat Fugleregistreringer 1988
- Nr. 14/89 Forslag til forvaltningsplan for Rondane nasjonalpark
- Nr. 15/89 Mjøsørretens ernæring
- Nr. 16/89 Operasjon Mjøsørret - Tiltaksplan for settefiskproduksjon
- Nr. 17/89 Digitalt viltområdekart ved bruk av program-pakken FYSAK
- Nr. 18/89 Kalkingsplan for Oppland
- Nr. 19/89 Dreggekonkuransen Mjøsa Ørretfestival - Opplegg og erfaringer
- Nr. 20/89 Fiskeribiologiske undersøkelser i Flåtjønn Muvatn og Bølvatn i Ringebu kommune, august 1989
- Nr 21/89 Utnytting av en del jaktbare viltarter i Oppland
- Nr 22/89 Fiske i Dokka, 1988
- Nr 23/89 Fokstumyra naturreservat, fugleregistreringer 1989.
- Nr 24/89 Dokumenterte rovviltskader på husdyr i Oppland og Buskerud 1989.
- *****
- Nr 1/90 Operasjon Mjøsørret. Årsrapport 1989.
- Nr 2/90 Auren i Randsfjorden, Vigga og Dokka.
- Nr 3/90 Miljøstatus for Oppland
Årsmelding 1989
- Nr 4/89 Forureining frå landbruket. Årsrapport 1989.
- Nr 5/90 Tiltaksplan og fisketiltak på Venabygdsfjellet.
- Nr 6/90 Vannkvalitet og fisk i Gausavassdraget 1989
- Nr 7/90 Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland. Fagrappport 1989
- Nr 8/90 Koordineringsgruppa for overvåking av radioaktivitet i næringsmidler.
- Nr. 9/90 Utsetting av Hunderørret i Lågen og Mjøsa 1965 - 1989.
- Nr. 10/90 Sikfisket i Randsfjorden 1978-1988.
- Nr. 11/90 Mjøsa ørretfestival 1990
- Nr. 12/90 Fiskeregistrering i Gudbrandsdalslågen, Dovre kommune 1990
- Nr. 13/90 Fokstumyra naturreservat
fugleregistreringer 1990
- Nr. 14/90 En spørreundersøkelse om store rovdyr i Oppland og Buskerud i årene 1986 til 1988.